

Rozwój mowy dziecka

Okres przygotowawczy (prenatalny) - 3 – 9 miesiąc życia płodowego

Stadium to jest niezwykle ważne, czego dowodzą coraz to liczniejsze badania przeprowadzane w trakcie trwania ciąży. Na ich podstawie stwierdzono, że w trzecim miesiącu życia płodowego są już wykształcone narządy fonacyjne u dziecka. Jednakże substancja foniczna nie może się z nich wydobyć, gdyż środowisko, w którym obecnie przebywa płód nie stwarza odpowiednich warunków.

Okres melodii - 0 – 1 rok życia

Niezależnie od tego, co mówią uczeni, pierwszy krzyk niemowlęcia jest na pewno symptomem sprawności narządów artykulacyjnych oraz przejawem funkcjonowania dziecka jako odrębnej istoty.

U zdrowego dziecka około drugiego, trzeciego lub czwartego miesiąca życia krzykowi i płaczowi zaczyna współtowarzyszyć głuźnienie (agu, gha, khe).

Po nieświadomie wypowiedzianych dźwiękach kolej na zamierzone powtarzanie dźwięków otoczenia –gaworzenie. Czynność tę wykonuje dziecko, które ukończyło szósty miesiąc życia, czasami młodsze. Odgłosy, które artykułuje malec, przypominają samogłoski, później spółgłoski.

Okres wyrazu - 1 – 2 rok życia

W okresie wyrazu symbole językowe pełnią funkcję całej wypowiedzi. Inaczej mówiąc, jeden wyraz zastępuje całe zdanie.

Wśród głosek, których dziecko już używa poprawnie znajdują się wszystkie samogłoski ustne (i, y, e, a, o, u). Spółgłoski wymawiane poprawnie to: p, b, p', m, t, d, n, ń, ś, k, k', a także półsamogłoska j.

Zasób leksykalny dziecka, które ukończyło 1 rok i 6 miesięcy (1;6) obejmuje od 50 do 100 wyrazów. Przeważająca ich część to rzeczowniki.

Okres zdania - 2 – 3 rok życia

W okresie zdania maluch wypowiada poprawnie wszystkie samogłoski – ustne i nosowe, wszystkie spółgłoski wargowe twarde i miękkie p, b, m p', b', m', wargowo-zębowe w obu wariantach f, w, f', w', środkowojęzykowe ś, ź, ć, dź

(szereg ciszący), ń, tylnojęzykowe twarde i miękkie k, g, k', g'k, g, k', g', a także szczelinową ch. Spośród przedniojęzykowych zębowych dziecko ma opanowane zwarte t, d oraz półotwartą n, z przedniojęzykowych dźwiękowych półotwartych l, l', a także półsamogłoski j, ł. Niezbyt często pojawiają się przedniojęzykowe s, z, c, dz (szereg syczący) oraz dźwiękowe sz, ż, cz, dż (szereg szumiący).

W okresie zdania zasób leksykalny dziecka wzrasta do około 800 – 1000 wyrazów. Głównie są to rzeczowniki i czasowniki, sporadycznie występują także przymiotniki, zaimki, przysłówki, przyimki, spójniki i liczebniki.

Okres swoistej mowy dziecka - 3 – 7 rok życia

W ostatnim okresie akwizycji mowy dziecko nabywa sprawności wymawiania całego systemu głosek języka polskiego. Ostatecznie zostają utrwalone spółgłoski przedniojęzykowe zębowe s, z, c, dz (trzeci, czwarty rok życia) oraz spółgłoska przedniojęzykowa dźwiękowa r (koniec czwartego roku życia).

Między czwartym a piątym rokiem życia ustalają się głoski, które do tej pory występowały rzadko – przedniojęzykowe dźwiękowe szczelinowe sz, ż oraz zwartoszczelinowe cz, dż.

Dziecko w ostatnim okresie prowadzi swobodne rozmowy z otoczeniem. Jego mowa jest już w pełni ukształtowana. Kończąc siedem lat, dziecko wchodzi w piątą fazę rozwoju języka, która będzie trwała do końca życia.

Podział opracowany przez Leona Kaczmarka

Zebrała: neurologopeda, Magdalena Gutkowska